

TLAČOVÁ SPRÁVA

V Bratislave 20.06.2023

[Komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím nesúhlasí s vytvorením inštitútu patientskeho ombudsmana v navrhovanej podobe](#)

Poslanci NR SR posunuli minulý týždeň na schôdzi NR SR č. 94 do druhého čítania poslanecký návrh zákona o postavení, pôsobnosti a financovaní Asociácie na ochranu práv pacientov Slovenskej republiky (tlač 1624). Cieľom zákona je vytvoriť z uvedeného občianskeho združenia ombudsmanskú inštitúciu pre pacientov. Súčasťou predkladaného návrhu je aj zriadenie neinvestičného fondu na podporu patientskych organizácií.

Podľa predkladateľov návrh zákona vychádza z programového vyhlásenia vlády SR a napĺňa jeho záväzok vytvoriť inštitút tzv. patientskeho ombudsmana, posilniť postavenie patientskych organizácií pri tvorbe legislatívy a zabezpečiť ich nezávislé financovanie.

„Aj keď plne podporujeme myšlienku zriadenia nezávislého inštitútu tzv. patientskeho ombudsmana, ktorý by chránil a obhajoval práva pacientov v Slovenskej republike, zákon v predloženej podobe túto víziu rozhodne nenapĺňa,“ na čo upozornila Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR a stotožňuje sa s tým aj komisárka Zuzana Stavrovská.

„Je potrebné, aby bol takýto inštitút zakotvený v systéme inštitúcií chrániacich základné ľudské práva a slobody, systémovým a stabilným spôsobom, o to viac, že jeho činnosť má byť financovaná z rozpočtu Slovenskej republiky. V uvedenom návrhu zákona však úplne absentuje spôsob kreovania funkcie tzv. patientskeho ombudsmana, zakotvenie predpokladov na výkon funkcie, dĺžka mandátu, výkon právomocí, akými sú spôsob kreovania jeho úradu a jeho financovanie takým spôsobom, aby bola zabezpečená nezávislosť tohto úradu v systéme nezávislých strážcov ochrany ľudských práv, ktorú v súčasnosti napĺňajú verejný ochranca práv spolu s komisárom pre deti a komisárom pre osoby so zdravotným postihnutím,“ vysvetľuje Zuzana Stavrovská.

V Slovenskej republike sú zriadené tri nezávislé inštitúcie na ochranu ľudských práv, tzv. ombudsmani, a to verejný ochranca práv, komisár pre deti a komisár pre

osoby so zdravotným postihnutím. Tieto inštitúcie sú v právnom systéme Slovenskej republiky zakotvené takým spôsobom, aby táto inštitúcia požívala **záruky nezávislosti v zmysle tzv. „Parížskych princípov“**. Tieto princípy sú základným dokumentom, ktorým sa vytvoril medzinárodný základ pre národné inštitúcie pre ľudské práva a stanovuje minimálne štandardy pre ich fungovanie a prijalo ich Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov (OSN) rezolúciou č. 48/134 z 20. decembra 1993.

Podľa týchto princípov sa kreovanie národnej inštitúcie a vymenovanie jej členov, či už prostredníctvom volieb alebo iným spôsobom, stanoví **v súlade s postupom, ktorý poskytuje všetky potrebné záruky na zabezpečenie pluralitného zastúpenia občianskej spoločnosti**. Národná inštitúcia musí mať zároveň infraštruktúru, ktorá je vhodná na bezproblémový výkon jej činnosti, najmä primerané financovanie.

Asociácia na ochranu práv pacientov Slovenskej republiky je občianskym združením registrovaným na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky, nemôže byť preto „patientskym ombudsmanom“ v zmysle vyššie uvedených princípov. **Nedisponuje všetkými zárukami nezávislosti a kontroly financovania. Nemá definovaný rozsah právomocí, pretože nie je zrejmé, akej skupiny ľudí sa pojem „pacient“ týka, nemá zákonom zverenú žiadnu právomoc a nie je v zákone zakotvená ani povinnosť verejných orgánov poskytovať súčinnosť.**

Nie je zrejmé, z akého dôvodu si predkladatelia návrhu zákona vybrali práve občianske združenie Asociácia na ochranu práv pacientov Slovenskej republiky, keďže podobných združení s podobným poslaním je v Slovenskej republike viacero. **Asociácia na ochranu práv pacientov Slovenskej republiky podľa názoru komisárky Zuzany Stavrovskej nie je v Slovenskej republike lídrom, ktorý by sa špecificky zaoberal presadzovaním záujmov osôb so zdravotným postihnutím osôb, či sociálne znevýhodnených fyzických osôb**, čo by podľa návrhu zákona mala novovytvorená inštitúcia robiť aj v oblasti sociálnej, vzdelávacej, kultúrnej či spoločenskej. Rovnako nie je zrejmé, prečo by práve Asociácia na ochranu práv pacientov Slovenskej republiky mala mať zákonnú kompetenciu predkladať, pripomienkovať a presadzovať návrhy na zmeny všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s potrebami zdravotne postihnutých a sociálne znevýhodnených fyzických osôb alebo zabezpečovať vzdelávanie zdravotne postihnutých či sociálne znevýhodnených osôb.

Komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím taktiež upozorňuje, že **schválením uvedeného návrhu dôjde k porušeniu princípu rovnakého zaobchádzania, ktoré je zakotvené v článku 12 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 14 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd**, ktorý zaručuje, že užívanie práv a slobôd priznaných týmto Dohovorom musí byť zabezpečené bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie. **„Problematickou je podľa môjho názoru skutočnosť, že zákon v predloženej**

podobe si vybral iba jednu konkrétnu organizáciu, konkrétne Asociáciu na ochranu práv pacientov Slovenskej republiky, ktorej zabezpečil každoročné financovanie z rozpočtu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky,“ hovorí Zuzana Stavrovská. V predloženej dôvodovej správe je uvedené, že odhadovaný vplyv na rozpočet verejnej správy dosahuje sumu cca 600 000 EUR ročne.

Navrhovaný zákon **nedáva žiadne nástroje, oprávnenia, ale ani žiadne povinnosti pre navrhované občianske združenie, ktoré by akýmkoľvek spôsobom bolo možné prezentovať ako plnenie úloh ombudsmana.** Charakter činnosti občianskeho združenia Asociácia na ochranu práv pacientov Slovenskej republiky je typický pre činnosti občianskych združení, ktoré majú významnú úlohu v spoločnosti, **nemajú však žiadne oprávnenia, aké by mala mať ombudsmanská inštitúcia.**

Komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím Zuzana Stavrovská preto v tejto veci **podala podnet Ústavnoprávnemu výboru NR SR**, ktorý by mal tento týždeň jej podnet prerokovať, napísala tiež **list Ministerstvu zdravotníctva SR** a plánuje osloviť aj **kanceláriu prezidentky SR** so žiadosťou o preskúmanie zákonnosti uvedeného návrhu zákona.

Elena Koritšánska

hovorkyňa

Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím

Račianska 153

831 54 Bratislava 35

Mobil: [+421907 732 923](tel:+421907732923)
Telefón: [+4212 20 42 03 09](tel:+421220420309)
Fax: [+4212 20 42 03 00](tel:+421220420300)
E-mail: elena.koritsanska@komisar.sk
media@komisar.sk
Web: www.komisar.sk

Facebook: fb.com/.komisar.sk

Messenger: m.me/.komisar.sk

Instagram: instagram.com/komisar_zp

